

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ HİZMETLERİNDE ETİK İLKELER

DR. MEHMET YÜNCÜ

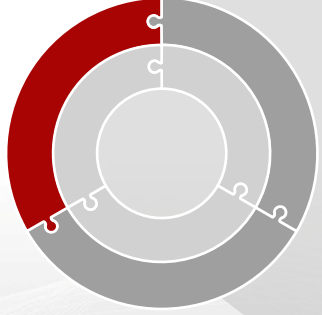
Amacı

***Katılımcıların;
«İSG uygulamalarında etik kavramı ve uluslararası etik kuralları hakkında bilgi sahibi olmak.»***

Öğrenme Hedefleri

- ✓ *Çalışma hayatında etiği tanımlar*
- ✓ *Etik kurallarının yer aldığı ulusal ve uluslararası yasal/yasal olmayan düzenlemeleri belirler*
- ✓ *Temel hekimlik değerleri ile işyeri hekimi ve çalışma yaşamını etkileyen etik konu başlıklarını açıklar*
- ✓ *İşyeri hekimliği alanında, etik sorunların çözümünde olası eylem seçeneklerini belirler*

İŞ SAĞLIĞI ETİĞİ

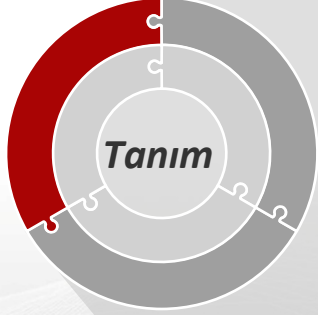
KÖKEN

“Etik” terimi Yunanca ethos “töre” sözcüğünden türemiştir. Ancak tarihi süreç içerisinde töre sözcüğünden farklı anlamda kullanılmaya başlanmıştır.

Felsefenin 4 temel alanı

- 1. Ontoloji: İnsan-evren ilişkisini*
- 2. Epistemoloji: İnsan-bilgi*
- 3. Estetik: Güzel-çirkin*
- 4. Etik: İyi-kötü, doğru-yanlış*

İŞ SAĞLIĞI ETİĞİ

ETİK

«Herhangi bir eylemin kabul edilebilir bir biçimde gerçekleşmesini sağlayan temel kurallar ya da değişkenlerdir.»

«Neyin *doğru* ya da *yanlış* olduğunu ortaya koyan davranışsal kurallar topluluğu ya da ilkeler topluluğudur.»

«Etik Davranış Bilimidir/Standardıdır»

İŞ SAĞLIĞI ETİĞİ

ETİK – AHLAK İLİŞKİSİ

*Türkçede etik sözcüğü “**ahlak**” sözcüğüyle eş anlamlı kullanılmaktadır.*

Ancak bu iki kavramın;

- ✓ ***Anlam,***
- ✓ ***İçerik,***
- ✓ ***Nitelik,***
- ✓ ***Kapsam** bakımından birtakım farklılıkları vardır.*

ETİK İLE AHLAK ARASINDAKİ FARKLAR

ETİK

Etik, ahlaki değerleri inceleyen felsefi bir yaklaşımdır.

Hukuka, düşünmeye ve felsefeye dayalı davranış ilkelerini içerir.

*Etik ilkeleri **evrenseldir** ve **herkes (tüm toplumlar) için geçerlidir (standarttır).***

AHLAK

*Ahlak, **dini inanç ve manevi değerlere** dayanan kuralları ve bu kurallara göre uyulması gereken davranış ilkelerini içerir.*

*Ahlak ilkeleri **görecelidir, töreseldir** ve **toplumdan topluma değişkenlik gösterir.***

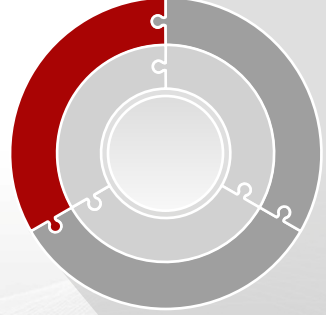

Aradaki farklar

İŞ ETİĞİ – İŞ AHLAKI

BOYUTLAR	İŞ ETİĞİ	İŞ AHLAKI
Çıkış Noktası	<i>Düşünme ve Felsefe</i>	<i>Dini inançlar ve manevi değerler</i>
İçerik	<i>Evrensel normlar</i>	<i>Gelenek ve görenekler</i>
Referans	<i>Hukuk Felsefesi</i>	<i>Ahlak Felsefesi</i>
Nitelik	<i>Genel, herkes için geçerli</i>	<i>Toplumdan topluma değişken</i>
Kapsamı	<i>Kurallar bütününe kapsar</i>	<i>Davranış ilkelerini kapsar</i>

ETİK KAVRAMININ TARİHİ GELİŞİM SÜRECİ

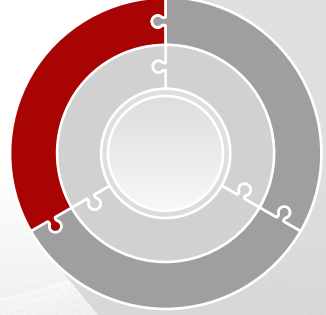

ETİK

Çok eski çağlardan beri etik anlayışının olduğu bilinmektedir.

- 1. Dinler tarihi,*
- 2. Felsefe tarihi,*
- 3. Antropoloji,*
- 4. Arkeolojik bulgular*
bunu kanıtlamaktadır.

ETİK KAVRAMININ TARİHİ GELİŞİM SÜRECİ

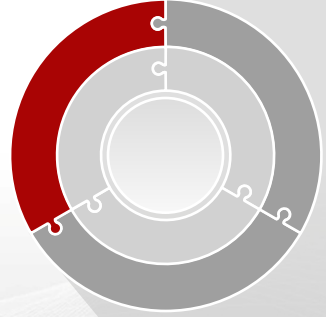
MÖ 2000

***Etik ile ilgili insanlık tarihinde rastlanan ilk yazılı kurallara;
«MÖ 2000’li yıllarda Hammurabi Kanunlarında rastlanmıştır»***

Felsefi etik anlayışına ise, Antik Çağda Çin’de ve Yunan felsefesinde rastlanır.

Bu dönemlerde ortaya çıkan felsefi etik anlayışları, ortaya çıktıkları çağ ve bölgenin kültür ve toplumsal yapısıyla yakından ilişkilidir.

ETİK KAVRAMININ TARİHİ GELİŞİM SÜRECİ

DEMOKRİTOS

Doğa felsefesine dayanan; materyalist bir etik anlayışını savunmuştur;

«Ölçülü olmak huzur ve dinginliği, dinginlikse mutluluğu getirir ki insanın temel hedefi budur» der.

ETİK KAVRAMININ TARİHİ GELİŞİM SÜRECİ

SOFİSTLER

Görelî bir etik anlayışını benimsemiştir;

«Genel geçer anlamda kabul görebilecek, **doğru olabilecek hiçbir ölçü yoktur**. Her şeyin ölçüsü kişiye bağlı olduğu gibi etiğin ölçüsü de **kişiye bağlıdır**» der.

ETİK KAVRAMININ TARİHİ GELİŞİM SÜRECİ

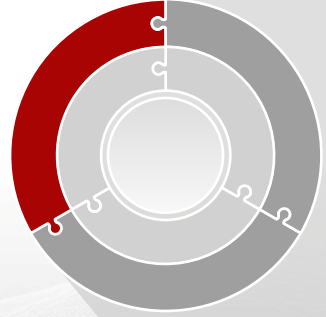
SOKRATES

Sokrates ise Sofistlerin göreceliliğine karşı çıkmış; bilgiye dayalı etik düşüncesini savunur;

*«Erdemin ve bilginin kaynağı kişinin içinde bulunur. **Bilgi erdemdir** ve etik açısından üstün olmak bilgiye dayalıdır» der.*

Sokrates'in etik düşüncesi bilgiye dayalı etik düşüncesini ilk örneklerindedir.

ETİK KAVRAMININ TARİHİ GELİŞİM SÜRECİ

PLATON

Bireysel etikten ziyade, toplumsal etik üzerine durmuştur;

«Toplumun çoğunu oluşturan kitlenin ahlaklı olma ve erdem edinme gibi yetenekleri yoktur. Bu nedenle sınıflar arasında etik bir bağ olduğu söylenemez» der.

*Platon'un etik anlayışı da çoğu Yunan filozofu gibi **soylulara**, köle olmayan özgür vatandaşlara **yöneliktir.***

ETİK KAVRAMININ TARİHİ GELİŞİM SÜRECİ

ARİSTOTELES

*Aristoteles'in etik anlayışına en önemli katkısı, onun; «**Zoon Politikon** (Özgür ve Sosyal İnsan) kavramıdır. Bu, insanın **toplumsal bir varlık** oluşunun kabulü açısından ilk adımdı.»*

*Aslında Aristoteles de kölelerin diğer vatandaşlarla bir tutulamayacağı fikrindeydi. **Ona göre de köleler birer cansız nesneden farksızdılar.** Yine de zoon politikon tanımı etiğin tarihsel gelişimi açısından önemlidir.*

ETİK KAVRAMININ TARİHİ GELİŞİM SÜRECİ

AQUINOLU THOMAS

*Akla dayanan **özgür bir irade** fikriyle **akılcı bir etik** anlayışı savunmuştur;*

*«Akli olarak olumlu davranışlar göstermek mümkündür. Kişi **iyiyi seçerek mutluluğa erişme** şansına sahiptir. Fakat son noktada gerçek ve nihai mutluluğa ancak Tanrı'nın istemesiyle kavuşulabilir» der.*

ETİK KAVRAMININ TARİHİ GELİŞİM SÜRECİ

THOMAS HOBBS

*Geleneksel etik görüşlerine aykırı, **materyalist felsefeyle** uyumlu bir etik anlayışını savunmuştur;*

*«Bireyin öncelikli hedefi kendi varlığını korumak ve sürdürmektir, **bencillik insanın doğasında vardır.** Bireysel bencilliğin toplumun çıkarlarıyla örtüşmesi olumlu sonuçlar doğurur, bu sebeple **bireysel bencillikle toplumun çıkarının örtüştüğü noktalar erdemlerdir.** Örtüşmediği davranışlarsa kötü davranışlardır» der.*

ETİK KAVRAMININ TARİHİ GELİŞİM SÜRECİ

SPİNOZA

Akılıcı bir etik anlayışı savunmuştur;

*«Kişi doğal durumunda **tutkularının esiridir**, aklının yardımıyla bu esaretten kurtulabilir. Bu sebeple **akli davranmakla ahlaki davranmak aslında aynıdır**» der.*

ETİK KAVRAMININ TARİHİ GELİŞİM SÜRECİ

19 – 20 YÜZYIL

*«Ekonomik sistem içinde **yatırım kararlarının alınmasında ve yatırımların seçiminde, etik ölçütler ve işletmelerin etik değerleri ilk defa ortaya konmaktadır.***

*«1980’li yıllarda, ekonominin uluslararası aşması ve piyasa ekonomisindeki gelişmelerle birlikte **insan hakları konusunun gündeme taşındığı görülmektedir.**»*

İSG Profesyonelleri İçin Etik Kurallar

İŞ SAĞLIĞI ETİĞİ / İŞ SAĞLIĞI PROFESYONELLERİ

İŞYERİ HEKİMLİĞİ VE İŞ GÜVENLİĞİ UZMANLIĞI ETİĞİ

- ✓ *Adaletli olma ilkesi,*
- ✓ *Amaç ve misyona bağlılık ilkesi,*
- ✓ *Araştırmalarda geçerli, duyarlılığı ve seçiciliği yüksek testler seçme ilkesi,*
- ✓ *Aydınlatılmış onam alma ilkesi,*
- ✓ *Ayrım yapmadan sağlığa ve özel yaşama saygılı olma ilkesi*
- ✓ *Ayrım yapmama (gözetmeme) ilkesi,*
- ✓ *Bilimsel bilgiye katkı ilkesi,*
- ✓ *Çalışanı bilgilendirme ve eğitme ilkesi,*

Ezberlenecek

İŞ SAĞLIĞI ETİĞİ / İŞ SAĞLIĞI PROFESYONELLERİ

İŞYERİ HEKİMLİĞİ VE İŞ GÜVENLİĞİ UZMANLIĞI ETİĞİ

- ✓ Çıkar çatışmasından kaçınma ilkesi,
- ✓ Diğer İSG profesyonelleriyle iletişim ilkesi,
- ✓ Dürüstlük ve tarafsızlık ilkesi,
- ✓ Etki altında kalmama ilkesi,
- ✓ Gerçeğe uygun rapor yayınlama ilkesi,
- ✓ Hasta sırrını saklama (mahremiyet) ilkesi,
- ✓ Hediye almama ilkesi,
- ✓ Hesap verebilme ilkesi,
- ✓ Hizmet standartlarına uyma ilkesi,
- ✓ İletişim ve açık işbirliği ilkesi,
- ✓ İnceleme ve araştırma ilkesi,

Ezberlenecek

İŞ SAĞLIĞI ETİĞİ / İŞ SAĞLIĞI PROFESYONELLERİ

İŞYERİ HEKİMLİĞİ VE İŞ GÜVENLİĞİ UZMANLIĞI ETİĞİ

- ✓ *İşverenin, işçilerin, sendikaların ve yetkili diğer makamların desteğini ve işbirliğini isteme ilkesi,*
- ✓ *İşyeri sağlık kayıtlarının (gizli tıbbi kayıt dosyalarına kaydetme) gizliliği ilkesi,*
- ✓ *İşyeri sırlarının gizliliği ilkesi,*
- ✓ *Kullanılan hasta bilgisinde hasta kimliğini koruma ilkesi*
- ✓ *Mesleki bağımsızlık ilkesi,*
- ✓ *Mesleki bilgilerini kötü amaçlar için kullanmama ilkesi,*

Ezberlenecek

İŞ SAĞLIĞI ETİĞİ / İŞ SAĞLIĞI PROFESYONELLERİ

İŞYERİ HEKİMLİĞİ VE İŞ GÜVENLİĞİ UZMANLIĞI ETİĞİ

- ✓ *Mesleki etkinliklerini sürdürürken, din, dil, ırk, inanç, cinsiyet, coğrafi ayırım farkı gözetmeme ilkesi,*
- ✓ *Mesleki konularda işveren veya müşteri ayrımı yapmadan güvenilir vekil olma ilkesi*
- ✓ *Mesleki uygulamalarını ticari amaçlar için kullanmama ilkesi,*
- ✓ *Nezaket ve saygı kurallarına uyma ilkesi,*
- ✓ *Profesyonel bağımsızlık ilkesi,*
- ✓ *Sağlık ve güvenlik konuları dışındaki bilgilerin araştırılmaması ilkesi,*

Ezberlenecek

İŞ SAĞLIĞI ETİĞİ / İŞ SAĞLIĞI PROFESYONELLERİ

İŞYERİ HEKİMLİĞİ VE İŞ GÜVENLİĞİ UZMANLIĞI ETİĞİ

- ✓ *Saygınlık ve güven ilkesi,*
- ✓ *Sözleşmelerde bağımsız çalışma ilkesi,*
- ✓ *Sözleşmelerde etik kurallara yer verme ilkesi,*
- ✓ *Tanıda bilimsel bilgi ve teknik yeterliliğe dayanma ilkesi,*
- ✓ *Taraflar arasındaki çıkar çatışmalarının içine girmeme ilkesi,*
- ✓ *Teknik açıdan kusursuz, kolay uygulanabilir, basit yöntemler seçme ilkesi,*
- ✓ *Topluma hizmet bilincinin yaygınlaştırılması ilkesi,*

Ezberlenecek

İŞ SAĞLIĞI ETİĞİ / İŞ SAĞLIĞI PROFESYONELLERİ

İŞYERİ HEKİMLİĞİ VE İŞ GÜVENLİĞİ UZMANLIĞI ETİĞİ

- ✓ *Toplumun refahı, can ve mal güvenliği ilkesi,*
- ✓ *Toplum ve çevrenin korunması ilkesi,*
- ✓ *Uzman görüşüne başvurma ilkesi,*
- ✓ *Vicdani kanaatine göre hareket etme ilkesi,*
- ✓ *Yeterlilik ve doğruluk ilkesi,*
- ✓ *Yetkili makamları bilgilendirme ve desteğini alma ilkesi,*

Ezberlenecek

İŞ SAĞLIĞI ETİĞİ / İŞ SAĞLIĞI PROFESYONELLERİ

TIBBİ DEONTOLOJİ NİZANNAMESİ (1960)

- ✓ *Ayırım yapmadan sağlığa ve **özel yaşama saygılı** olma,*
- ✓ *Hastanın sırrını saklama (**mahremiyet ilkesi-yasal...**),*
- ✓ *Kullanılan hasta bilgisinde **hasta kimliğini koruma,***
- ✓ *Meslek **bilgilerini kötü amaçlar** için kullanmama,*
- ✓ *Mesleki uygulamalarına **ticari yön** vermeme ve haksız menfaat temin etmeme,*
- ✓ *Mesleğini icra ederken (işveren-işçi-işçi örgütlerinin) **baskısı altında olmama, vicdani kanaatine göre hareket etme,***

Ezberlenecek

İŞ SAĞLIĞI ETİĞİ / İŞ SAĞLIĞI PROFESYONELLERİ

TIBBİ DEONTOLOJİ NİZANNAMESİ (1960)

- ✓ Hizmet sunumunda **güven, gizlilik ve eşitlik** ilkelerine uyma,
- ✓ Bilgilendirme, uygulama, testler ve tıbbi araştırmalar için **hasta onayı** alma,
- ✓ Tanıda **bilimsel bilgi ve teknik yeterliliğe** dayanma,
- ✓ Gerektiğinde **uzman görüşüne** başvurma,
- ✓ İşverenin, işçilerin, sendikaların ve yetkili diğerk makamların **desteğini ve işbirliğini** isteme,
- ✓ Mesleki etkinliklerini sürdürürken, **din, dil, ırk, inanç, cinsiyet, coğrafi ayırım farkı** gözetmemeli,

Ezberlenecek

İSG Profesyonelleri İçin Uluslararası Etik Kurallar

«**ICOH**: Uluslararası İş Sağlığı Komitesi»
(International Commission on Occupational Health)

ICOH İLKELERİ

İş sağlığı çalışanlarının görevleri ve yükümlülükleri;

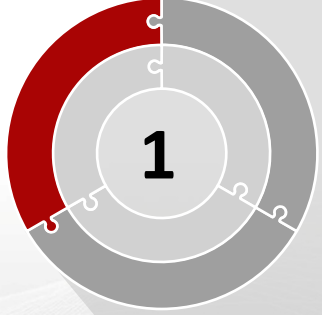
- 1.Amaçlar ve danışmanlık rolü
- 2.Bilgi ve uzmanlık
- 3.Politika ve program geliştirilmesi
- 4.Önleme ve hızlı hareket etmenin vurgulanması
- 5.İyileştirici eylemlerin izlemi
- 6.Güvenlik ve sağlık bilgileri
- 7.Ticari sırlar
- 8.Sağlık izlemi
- 9.İşçiyi bilgilendirme
- 10.İşvereni bilgilendirme
- 11.Üçüncü kişilere yönelik tehlike
- 12.Biyolojik izlem ve araştırmalar
- 13.Sağlığın desteklenmesi

ICOH İLKELERİ

- 11.Üçüncü kişilere yönelik tehlike
- 12.Biyolojik izlem ve araştırmalar
- 13.Sağlığın desteklenmesi
- 14.Toplumun ve çevrenin korunması
- 15.Bilimsel bilgiye katkı
- 16.Yeterlilik, doğruluk ve tarafsızlık
- 17.Profesyonel bağımsızlık
- 18.Eşitlik, ayırım gözetmeme ve iletişim
- 19.İş sözleşmelerinde etik hüküm
- 20.Kayıtlar
- 21.Tıbbi gizlilik
- 22.Toplu sağlık verileri
- 23.Sağlık profesyonelleriyle ilişkiler
- 24.Suiistimalle mücadele
- 25.Sosyal taraflarla ilişkiler
- 26.Etiği destekleme ve denetim

ICOH ilkeleri

Amaç ve Danışmanlık rolü

Amaç:

- 1. Kişiyi Korumak**
- 2. İşletmeyi Korumak**
- 3. Üretim ve Kaliteyi Artırmak**

- ✓ ***İşçilerin sağlık-güvenliğini korumak ve desteklemek***
- ✓ ***Güvenli ve sağlıklı bir iş ortamı oluşturmak***
- ✓ ***İş verimini ve kaliteyi artırmaktır***

ICOH ilkeleri

Bilgi ve Uzmanlık

2

Çalışanlara *birincil koruma hizmeti* vermek;

- ✓ **Çalışma ortamını bilmeli (Çalışma Ortamı Gözetim),**
- ✓ **Çalışanların özelliklerini bilmeli,**
- ✓ **Kaynakta kontrol için en iyi yöntemi önerebilmeli,**

Politika ve Program Geliştirme

3

Geliştirdikleri *İSG politika ve programları* ile;

- ✓ **Yönetimi ve işçileri bilgilendirmeli,**
- ✓ **Risk değerlendirmesi yapmalı,**

- 1) **Tehlikelerin olmamasını sağlamalı**
- 2) **Tehlikeleri zamanında fark etmeli,**
- 3) **Tehlike halinde, zararlı sonuçları en aza indirmeli,**

Önleme ve Hızlı Hareket Etme

4

- ✓ Teknik açıdan **kusursuz ve kolaylıkla uygulanabilen basit önlemler** seçilmeli,
- ✓ Ciddi bir iş riski varsa, **hızla hareket tarzı** benimsenmeli,

Bunun için;

- ✓ Değerlendirmelerinde açık olmalı,
- ✓ Düşüncelerini iletmede net olmalı,
- ✓ Gerektiğinde diğer profesyonellere danışmalı,
- ✓ Yönetimi ve işçileri bilgilendirmelidir.

İyileştirici Eylemlerin İzlemi

5

Bir riskin kaldırılmasının işveren tarafından reddi söz konusu olduğunda;

- ✓ ***Üst düzey yönetime*** konunun önemini, ilgili İSG koruma standardını ve işverenin işyerinde yasaları uygulama ***yükümlülüğünü anımsatmalı*** ve ***kaygılarını yazılı olarak açıkça dile getirmeli***,
- ✓ ***İşçileri*** ve kuruluştaki ***temsalcilerini*** bilgilendirmeli, ***yetkili makamlarla iletişim*** kurmalıdır.

Güvenlik ve sağlık bilgileri

6

İş sağlığı profesyonelleri, işçileri maruz kalabilecekleri tehlikeler konusunda:

- Hiçbir gerçeği gizlemeden***
- Alınacak tedbirleri vurgulayarak***
- Tarafsız ve anlaşılır şekilde***
  - bilgilendirmelidir***

Ticari Sırlar

7

Çalışmalar sırasında farkına vardıkları endüstriyel ve ticari sırlar gizlenmelidir.

Ancak (İstisnalar);

- ✓ *İşçilerin ve toplumun güvenlik ve sağlığını koruma açısından gerekli olan bilgileri saklamamalı,*
- ✓ *Gerektiğinde ilgili yasanın uygulanmasını izlemekle görevli yetkili makama danışmalıdır.*

Sağlık İzlemi

8

- ✓ İSG'nin **hedefleri, izlem yöntemleri ve işlemleri**, işçilere açıkça ifade edilmeli, **işçilerin onayı** alınmalı,
- ✓ Bu yöntemlerin ve işlemlerin **uygunluğu ve geçerliliği** saptanmalı, olası olumlu ve olumsuz sonuçlar, onay alma işleminin bir parçası olarak düşünülmesi,
- ✓ Sağlık izlemi, yetkili makamca onaylanmış bir iş sağlığı profesyoneli tarafından gerçekleştirilmelidir.

İşçiyi Bilgilendirme

9

- ✓ *Sağlık izlem sonuçları işçilere açıklanmalı,*
- ✓ *İşe giriş muayeneleri kurallara uygun yapılmalı,*
- ✓ *İşçilere, işiyle ilgili kuşkularını belirtmeli*

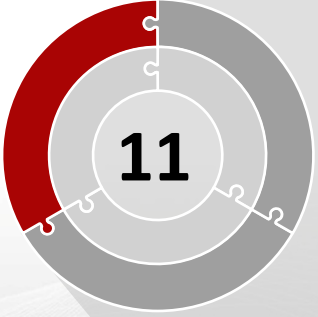
İşvereni Bilgilendirme

10

Yönetimle paylaşılacak bilgiler;

- ✓ *Yasalarla saptanmış muayene sonuçları,*
- ✓ *Planlanan çalışmalar için uygunluk,*
- ✓ *İş ile ilgili veya mesleki tehlikelere maruz kalmada tıbbi bakımdan gerekli sınırlamalarla ilgili konular,*

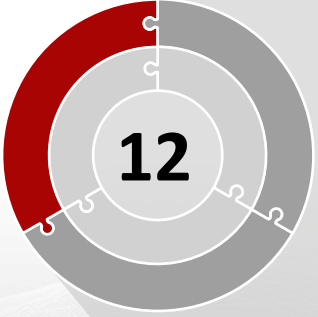
Not: Diğer konularda gerekli görüldüğü kadarıyla ilgili işçinin onayı alınarak yönetime bilgi verilir.

Üçüncü Kişilere Yönelik Tehlike

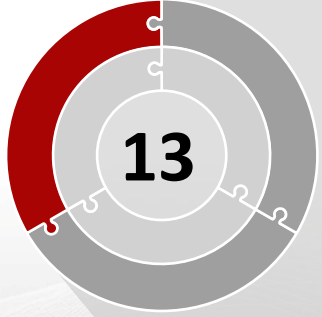
İşçinin sağlık durumu ile yürütülen işin 3. şahısların güvenliğini tehlikeye sokma olasılığı varsa;

- ✓ *İşçi durumdan açık şekilde haberdar edilmeli,*
- ✓ *Özellikle tehlikeli bir durumda, yönetim ve ulusal yönetmeliklerce gerekli ise yetkili makam 3. kişileri korumak için gerekli önlemlerden haberdar edilmeli,*

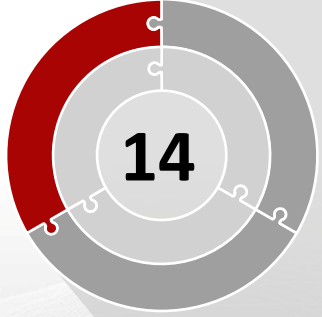
Biyolojik İzlem ve Araştırma

- ✓ **Biyolojik testler işçinin sağlığının korunması için *geçerli ve uygun* olmalı,**
- ✓ **Prensip olarak işçinin sağlığına karşı tehlike içermeyen, *noninvaziv yöntemler* tercih edilmeli,**
- ✓ **İnvazif bir araştırma yapılacak ise, işçinin aydınlatılmış onamına sunulurken, en yüksek profesyonel standartlara göre gerçekleştirilmelidir.**

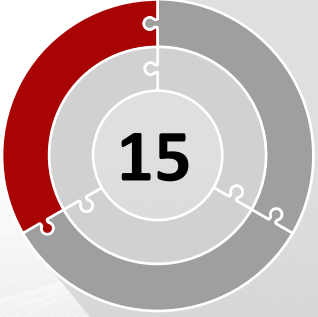
Sağlığın Desteklenmesi

- ✓ ***Sağlık eğitimi ve taramasının tasarım ve uygulama aşamalarında, hem işverenin hem de işçilerin katılımını istemelidir.***

Toplumun ve Çevrenin Korunması

- ✓ *İşletmedeki çalışmalar veya işlemler sonucu doğabilecek **mesleksel ve çevresel tehlikelerin önlenmesi amacıyla;***
- *Tanımlama,*
  - *Değerlendirme,*
  - *Tanıtma,*
  - *Haberdar etme.....işlemleri uygulanmalıdır.*

Bilimsel Bilgiye Katkı

- ✓ İş tehlikelerinden **bilimsel toplulukları, halk sağlığı ve işçi yetkililerini** tarafsız olarak haberdar etmeli, yeni ve amaca uygun önleme yöntemlerini bildirmeli,
- ✓ Araştırmalar sağlam bir bilimsel temele oturtulmalı, tasarlamalı, yürütmeli ve bağımsız bir etik kurulu tarafından uygun biçimde değerlendirilmeli, tıbbi ve diğer araştırmalara ilişkin etik ilkeleri izlemelidir.

Yeterlilik, Doğruluk ve Tarafsızlık

16

- ✓ *Yargılar bilimsel bilgiye ve teknik yeterliğe dayanmalı ve gerektiğinde uzman görüşüne başvurulmalı,*
- ✓ *İş sağlığı profesyonelleri doğruluk ve tarafsızlıklarına olan güveni tehlikeye atabilecek yargılardan, öneri ve etkinliklerden kaçınmalıdırlar.*

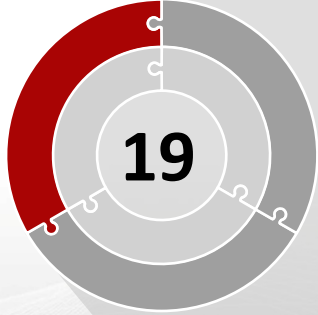
Profesyonel Bağımsızlık

- ✓ ***İşlerini yürütmede tam bir profesyonel bağımsızlık aramalı, bunu sürdürmeli ve gizlilik kurallarına dikkat etmeli,***
- ✓ ***Mesleksi riskler konusunda, işveren, işçi ve temsilcilerine önerilerde bulunurken, hiçbir koşul altında yargılarının ve beyanlarının bir çıkar çatışmasından etkilenmesine izin vermemelidirler.***

Eşitlik, Ayrım Gözetmeme ve İletişim

18

- ✓ İş sağlığı hizmeti verdikleri insanlarla **güven, gizlilik ve eşitliğe** dayanan bir ilişki kurmalı,
- ✓ Hiçbir **ayrım gözetilmeksizin**, tüm işçiler eşit olarak değerlendirilmeli
- ✓ Kendi aralarında, üst düzey yönetim personeliyle ve işçilerin temsilcileriyle açık iletişim kanalları kurmalı ve bunu sürdürmelidir.

İş Sözleşmelerinde Etik Hüküm

- ✓ ***Sözleşmelerine etik hüküm konulmasını istemeli ve bu etik hüküm, özellikle profesyonel standartları, yönerge ve etik kuralları içermeli,***
- ✓ ***İşlevlerini beklenen profesyonel standartlara ve etik ilkelere göre yürütmelerine izin vermeyen iş sağlığı uygulaması koşullarını kabul etmemeli,***
- ✓ ***İş sözleşmeleri, yasal sözleşmeye bağlı ve taraflar arasında kılavuzluğu içermeli,***

Kayıtlar

- ✓ Uygun bir **gizlilik ölçüsü** içerisinde yeterli kayıt tutmalı,
- ✓ Bu tür kayıtlar **çalışma ortamının izlemine** ilişkin verileri, iş öyküsü gibi **kişisel verileri** ve **iş riskleri** ile ilgili öykü, **mesleksel tehlikelere** maruz kalma konusunda kişisel izlem ve **uygunluk sertifikaları** gibi iş sağlığı verilerini içermeli,
- ✓ İşçilerin, çalışma ortamının izlemine ilişkin verilere ve **kendi sağlık kayıtlarına erişimi** sağlanmalıdır.

Tıbbi Gizlilik

21

- ✓ *Bireysel tıbbi veriler ve tıbbi araştırma sonuçları, iş sağlığı **hekimi ya da iş sağlığı hemşiresinin sorumluluğu altında korunmalı,***
- ✓ *Tıbbi veriler hakkında ulusal yasalara ve sağlık profesyonelleri ile tıbbi meslek sahipleri için ilgili ulusal etik kurallara göre düzenlenmelidir.*

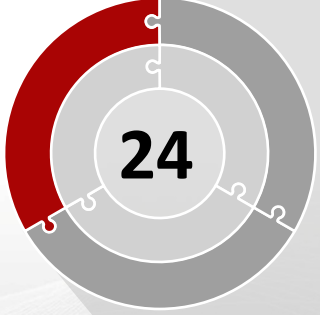
Toplu Sağlık Verileri

- ✓ *Bireysel olarak tanınma olanağı bulunmayan durumlarda, işçi gruplarının sağlığını ve güvenliğini koruma görevlerinde yardımcı olmak amacıyla, **işçi gruplarına ait bütün sağlık verileriyle ilgili bilgi ilgililere** açıklanmalı,*
- ✓ *İş kazaları ve meslek hastalıkları, ulusal yasalara göre yetkili makamlara bildirilmelidir.*

Sağlık Profesyonelleriyle İlişki

- ✓ ***İş sağlığı hekimi, işçinin kişisel hekimini ya da hastane tıbbi personelini, yaptığı işlem ve gereken tıbbi bilginin ya da verinin amacı hakkında bilgilendirmeli,***
- ✓ ***İş sağlığı hekimi ya da hemşiresi, eğer gerekliyse işçinin onayı ile kişisel hekimine, işçinin sağlık durumu, risk oluşturan işteki tehlikeler, mesleki riskler ve sorunlar hakkında bilgi verebilir.***

Suistimalle M¼cadele

- ✓ ***Etik ilkelere aykırı olduğunu d¼ş¼nd¼kleri işlem ve uygulamaları tanımlamalı, değerlendirmeli ve bunlara dikkat çekmeli, gerektiğinde yetkili makamları haberdar etmeli,***

Örnek; Özellikle iş sağlığı verilerinin kötü kullanımı, bulguların gizlenmesi, alıkonması, tıbbi gizliliğin ihlal edilmesi, bilgilerin bilgisayara konması bu tip yetersizliğe dair örneklerdir.

Sosyal Taraflarla İlişkiler

25

- ✓ ***İnsan onuruna saygı göstermek ve iş sağlığı uygulamasının kabul edilebilirliğini ve etkinliğini artırmak amacıyla,***
«Tam bir profesyonel bağımsızlığın ve tıbbi gizliliğin korunmasını garanti etmenin gerekliliği konusunda, işverenleri, işçileri ve temsilcileri bilinçlendirmelidir.»

Etiği Destekleme ve Denetim

26

- ✓ *İş etiği açısından gerekli adımların atıldığından emin olabilmek amacıyla, etkinliklerin profesyonel olarak denetimine ilişkin bir program başlatmalıdırlar.*

BİTTİ

teşekkürler